

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Geliş Tarihi: 12.04.2017

Kabul Ediliş Tarihi: 18.08.2017

İhsan ÜNLÜ¹, Alper KAŞKAYA², Muhammet Fatih KIZILKAYA³

ÖZ

Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlikleri çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi ve Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'nde 4. sınıfta öğrenim gören toplam 100 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarını belirlemek amacıyla, Tschannen-Moran ve Hoy tarafından geliştirilen, Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya tarafından yapılan ve "Öğretmen Öz-yeterlik Ölçeği" şeklinde isimlendirilen ölçek kullanılmıştır. Öğrenci katılımında yeterlik Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı (Alpha=,83), Öğretimsel stratejilerde yeterlik Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı (Alpha=,85), Sınıf yönetiminde yeterlik Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı (Alpha=,84) olarak bulunmuştur. Verilerin çözümlenmesinde t-testi, tek yönlü varyans analizi ve aritmetik ortalama gibi istatistiki teknikler kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlik inançlarının yüksek düzeyde yeterli olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet ve tercih sırası değişkenlerinde öz-yeterlik düzeyleri anlamlı farklılık gösterirken, akademik not ortalaması ve atanmaya ilişkin beklenti değişkenlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar kelimeler: Öz-yeterlik, inanç, sosyal bilgiler, öğretmen adayı.

Examining the Self-Efficacy Beliefs of Social Studies Teacher Candidates in terms of Some Variables

ABSTRACT

In this study, the self-efficacy levels of social studies teacher candidates in teaching profession have been analyzed according to several variables. The study was conducted in 2016-2017 Academic Year, Spring Terms at Erzincan University, Educational Faculty; and at Atatürk University, Kazım Karabekir Educational Faculty with 100 teacher candidates studying at 4th Grade. The "Teacher Self-Efficacy Scale", which was developed to determine the self-efficacy perceptions of teacher candidates by Tschannen-Moran and Hoy, was used in the study. The Turkish validity and reliability study of this scale was conducted by Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya. The Cronbach's Alpha Reliability Coefficient in students' participation was determined as Alpha=,83; the Cronbach's Alpha

¹ Yrd. Doç. Dr. Erzincan Üniversitesi 1, e-posta: ihsan-27@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr. Erzincan Üniversitesi, e-posta: alperkaskaya@gmail.com

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Üniversitesi

Reliability Coefficient in efficacy in teaching strategies was determined as Alpha=.85; and the Cronbach's Alpha Reliability Coefficient in efficacy in classroom management was determined as Alpha=.84. Statistical techniques such as the t-test, One-Way Variance and Arithmetic Average were used in analyzing the data. As a result of the study it was determined that the professional self-efficacy levels of the social studies teacher candidates were found to be adequate at a high level. The self-efficacy levels showed varieties according to the gender and preference order, and no significant differences were detected between the mean academic grades and the expectation about being appointed.

Keywords: Self-efficacy, belief, social studies, teacher candidates

GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği tarihsel süreçte sürekli gelişen ve önem kazanan bir meslek olmuştur (Erden, 1998). Öğretmeye odaklı bir meslek gibi görünse de aslında öğretmenin yaptığı tek iş öğretmek değildir. Sınıfın yönetimi, organizasyonu ve disiplin süreci öğretmenin sorumluluk alanı içindedir. Aynı zamanda öğretmen sınıf içinde; güvenilir kişi, yedek veli, öğrenci danışmanı, meslektaş ve toplumsal katılımcıdır. Bunlar öğretmene daha çok mesleği ile ilgili olarak verilen imgelerdir (Balcı, 1991). Öğrencinin her yönüyle başarılı bir gelişim göstermesi, sınıfın yönetimi ve öğretim süreci arasındaki bütünlüğe bağlıdır. Buradan hareketle öğretmen için mesleki yeterlik aşamalarından ilki; pedagoji bilgisidir (Arı ve Saban, 2000). Nasıl öğreteceğini bilmek öğretmen için yeterli değildir. Neyi öğreteceğini de bilmesi gerekmektedir. Özellikle Sosyal Bilgiler gibi disiplinler arası bir öğretim programının öğretmeni olmak daha zordur. Farklı bilim disiplinlerinden beslenen bir dersin öğretmenin alan bilgisi hâkimiyetinin yüksek olması gerekmektedir. Bunun yanı sıra iyi bir genel kültür bilgisine sahip olmak bir öğretimde başarılı olmak için aranan ön şartlardır (Erden, 1998). Özetle iyi bir pedagoji bilgisi, alan bilgisi ve genel kültüre sahip olmak başarılı bir öğretmen olmak için yasal anlamda yeterli görülebilir. Ancak bu aşamada gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus ise öğretmenin bir işi yapabilmeye yönelik inançlarını ifade etmede kullanılan öz-yeterlik düzeyidir.

Öz-yeterlik kavramı ilk defa Bandura tarafından “Self Efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change (1977)” adlı makalede kullanılmıştır. Bandura'nın sosyal öğrenme kuramına dayanan öz-yeterlik kavramı (Hamurcu, 2006; Özçelik ve Kurt, 2007), davranışların oluşması için etkili bir motivasyon ve güç sağlamaktadır. Bireyin farklı durumlarla baş etmesini, performans göstermek için gerekli etkinlikleri düzenlemesini, bir işi başarma kapasitesi hakkındaki algılayışını etkileyen; inancı ve yargısı öz-yeterlik olarak ifade edilmektedir. Başka bir ifade ile öz-yeterlik bireylerin becerilerinin bir işlevi değil, becerilerini kullanarak yapabildiklerine ilişkin yargılarının bir ürünüdür (Gürcan, 2005). Öz-yeterlik inancı; geçmiş deneyimlere (başarı veya başarısızlık), gözleme dayalı deneyimlere (başkalarının başarı ve başarısızlıklarına tanık olma), iknâ sürecine (aile, arkadaş grubu, meslektaşlar tarafından) ve duyuşsal deneyimlere (heyecan, korku vb. yoğun duygular yaşama) bağlı olarak belirlenmektedir (Akkoyunlu ve Orhan, 2003). Bu faktörler içerisinde kaygı ve strese mücadele etmeyi bilmek öz-yeterlik sürecine en büyük

katkısı sağlayan hususlar arasındadır (Kaya, 2007:431; Yesilyaprak, 2007:230; Senemoglu, 2005:228-229).

Öğretmenlik mesleği için öz-yeterliğin ifade ettiği şey birçok araştırmacı tarafından açıklanmaya çalışılmıştır. Aslında bu açıklamaların tamamı başarılı bir öğretmenden beklenen ürünler göz önüne alınarak yapılan açıklamalardır. Başarılı bir öğretmen; sınıfını iyi yönetmeli, öğreteceği içeriği etkili sunmalı, öğrenmeyi sağlamalı, yansız değerlendirmeli, bilgi birikimi olmalı, danışman olmalı, mesleki etkinliği olmalı, mesleki etiği izlemeli ve güven vermelidir (Saracaloğlu, 2006). Basit anlamda bir öğretmenin yukarıda ifade edilen beklentileri karşılayabileceğine olan inanç düzeyi öz-yeterliği ifade etmektedir. Bu durum aşağıda farklı araştırmacılar tarafından da açıklanmaya çalışılmıştır.

Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) öğretmen öz-yeterliğini şu şekilde açıklamaktadır; bir öğretmenin sahip olduğu becerilerle, öğrencide bağlılık ve öğrenme gibi davranışları oluşturacağına olan inancıdır. Başka ifadeyle öğretmen öz yeterliği bir öğretmenin “görevlerimi yerine getirmek için gerekli düşünceleri ve eylemleri planlayıp uygulayabilir miyim?” sorusuna verdiği cevaptır (Goddard, Hoy ve Woolfolk-Hoy, 2004).

Klausmeier ve Alen (1978)’e göre ise, öğretmenin iyi bir öz-yeterlik inancına sahip olması; öğretimin niteliğini, kullanılan yöntem ve teknikleri, öğrencinin öğrenmeye katılımını ve öğrencilerin öğretilenleri anlamasını etkileyebilmekte ve bu da öğrencilerin başarı durumlarında bir farklılaşma yaratabilmektedir. Öğretmen için öz-yeterlik; öğretmenliğin gerektirdiği görev ve sorumlulukları yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır. Bu sebeple iyi yetiştirilmiş öğretmen adalarının her şeyden önce yüksek bir öz-yeterlik inancına sahip olması beklenmelidir (Üredi ve Üredi, 2006; Üstüner, vd., 2009).

Öğretmenlerin öz-yeterlik algısı; öğretimde harcadıkları çabayı, koydukları hedefleri ve hedeflere ulaşılma düzeyini etkilemektedir. Yeterlik duygusu güçlü olan öğretmenlerin planlama ve kurumda daha yüksek performans sergileme eğiliminde oldukları bilinmektedir. Yeni fikirlere açık olmalarının yanı sıra öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılamak için yeni yöntemler denemeye daha istekli oldukları ifade edilmektedir. Birçok araştırmaya göre öz-yeterlik, işler iyi gitmediğinde öğretmenin sabrını ve engeller karşısındaki direncini artırır. Yeterlik duygusu yüksek olan öğretmenlerin öğretimde daha kesin karar sahibi oldukları ve öğretimde kalmaya daha çok eğilimli oldukları ifade edilmektedir (Gülebağlan, 2003).

Öz yeterlik düzeylerinin artırılması bir anda gelişebilen bir durum değildir. Aksine belli bir süreci içerir. Bu nedenle geleceğin öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeylerinin tespit edilmesi, öğretmenlerin yetiştirilmesi aşamasında önemli rol oynayan eğitim-öğretim sürecinin planlaması aşamasında önemlidir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının sözü edilen niteliklere sahip olma durumunun

incelenmesi ve öz-yeterlik algılarının belirlenmesi eğitimde başarının sağlanması adına katkı sağlayabilir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı; sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin mesleki öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Problem Cümlesi

Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4.sınıf öğrencilerinin mesleki öz yeterlik inançları hangi düzeydedir?

Araştırmanın Alt Problemleri

- 1) Sosyal Bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançları ne düzeydedir?
- 2) Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 3) Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançları akademik başarı puanlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 4) Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançları sosyal bilgiler öğretmenliğini tercih etme nedenine göre farklılaşmakta mıdır?
- 5) Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançları atanmaya ilişkin beklentilerine göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, mevcut durumu tespit etmeyi amaçladığı için tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama modelidir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan şey, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1999:77). Tarama modelinin bir türü olan ilişkisel tarama modeli ise, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. İlişkisel tarama modelinin korelasyon türü ve karşılaştırma türü olmak üzere iki türü vardır: Korelasyon türü araştırma modellerinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği ve var olan değişimin nasıl olduğu incelenirken, karşılaştırma türünde, en az iki değişken arasında bağımsız değişkene göre gruplar oluşturularak bağımlı değişkene göre gruplar arasında fark olup olmadığı incelenir (Karasar, 1999:81-82). Bu araştırma korelasyon ve karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelidir.

Evren ve Örneklem

2016-2017 eğitim-öğretim yılında, Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (N=60) ve Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi (N=40)

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencileri araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma evreninin tamamına ulaşıldığından örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Kadın	53,0
	Erkek	47,0
	Toplam	100,0
Yaş	19-22	39,0
	23-25	49,0
	26-28	8,0
	29-35	4,0
	Toplam	100,0
Mezun olunan lise	Anadolu Lisesi	25,0
	Meslek Lisesi	13,0
	Düz Lise	59,0
	Toplam	97,0
Akademik not ortalaması(en son bitirilen dönem dahil)	2,00-2,49(DÜŞÜK)	28,0
	2,50-3,50(ORTA)	71,0
	3,50+(YÜKSEK)	1,0
	Toplam	100,0
Öğretmen olarak atanmaya yönelik beklenti	Yüksek	18,0
	Orta	41,0
	Düşük	41,0
	Toplam	100,0
Tercih sırası	İlk Sıralarda	58,0
	Sonlarda	42,0
	Toplam	100,0
Tercih durumu	İsteyerek tercih ettim	38,0
	Bilinçsizce tercih ettim	62,0
	Toplam	100,0

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenliği 4. Sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri incelendiğinde; %53'ü Kadın ve %47'si erkek olmak üzere araştırmaya katılan öğrenci sayısı toplam 100 kişidir. Yaş olarak incelendiğinde ise; 19-22 yaş arası 27 Kadın ve 12 Erkek öğrenci, 23-25 yaş arası 21 Kadın ve 28 Erkek öğrenci, 26-28 yaş arası 3 Kadın ve 5 Erkek öğrenci ve 29-25 yaş arası ise 2 Kadın ve 2 Erkek öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 53'i Anadolu Lisesi mezunu, %59'u genel liselerden mezun iken, %13'ü se meslek lisesi mezunudur. Araştırmada yer

alan öğretmen adaylarının %71'inin not ortalamasının 2.50 ile 3.50 arasında olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programı tercih durumları incelendiğinde %58'inin ilk tercihleri arasında yer aldığını ancak buna rağmen bölümü %62'sinin bilinçsizce tercih ettiği tablo1'de görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu” ve “Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılacaktır. Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen “Teachers’ Sense of Efficacy Scale” (TSES- Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği)nin uzun formu kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması ise Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından yapılmıştır. Çapa ve arkadaşları (2005), ölçeği “Turkish Version of the Teachers’ Sense of Efficacy Scale” şeklinde adlandırmıştır. Araştırmacılar, 628 adet Türk öğretmen adayı üzerinde yaptıkları çalışma sonunda, güvenilirlik değerlerini; toplam öz-yeterlik puanı için 0,93; öğrenci katılımında yeterlik için 0,82; öğretimsel stratejilerde yeterlik için 0,86; sınıf yönetiminde yeterlik için 0,84 bulmuştur (Yavuz, 2009). Bu araştırma için yapılan analizlerde ölçeğin güvenilirlik katsayıları; öğrenci katılımı faktöründe 0,83, öğretimsel stratejilerde 0,85, sınıf yönetiminde ise 0,84 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğretmen Öz-Yeterlik anketi ile elde edilen veriler istatistik programına uygun olarak kodlanmış ve verilerin işlenmesi SPSS 24.0 paket programı ile yapılmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde genel dağılım özelliklerini belirlemek için tanımlayıcı istatistik tekniklerinden frekans ve yüzde dağılımları tabloları yapılmıştır. Öğretmenlerin öz-yeterlik algılarını belirlemek için öncelikle, öğrenci katılımında yeterlik, öğretimsel stratejilerde yeterlik, sınıf yönetiminde yeterlik ve genel yeterlik algılarıyla ilgili maddelerin aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Farklılıkların ortaya çıkarılmasında, parametrik (ilişkisiz örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi-ANOVA) testler üzerinden analizler yapılmıştır. İlişkisiz örneklem t-testi uygulamasında varsayımının geçerliği Levene Testi ile incelenmiştir. Altunışık vd. (2007) göre; grup varyanslarının eşitliğinin test edilmesinde çeşitli testler kullanılmakla birlikte, Levene testi en yaygın bilinenidir. Levene testi sonucu Significance (p) değeri 0,05'ten küçük ise grup varyanslarının aynı olmadığı kanaatine varılır. Uygun istatistik tekniklerinin seçilmesinde Levene testi sonuçları göz önünde bulundurulmuştur. Varyans analizi sonucunda ortaya çıkan farklılığın yönünü belirlemek amacıyla Bonferroni ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi ve bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde ne derece etkili olduğunu görmek amacıyla da eta-kare (etki büyüklüğü) kullanılmıştır. Etki büyüklüğü d, işaretinden bağımsız değerlendirilir ve her değeri alabilir. d'nin 0(sıfır) olması, ortalamaların eşit olması anlamına gelir. Sırasıyla d'nin alabileceği 0,2(küçük), 0,5(orta) ve 0,8(büyük) etki olarak değerlendirilir (Green ve Salking, 2005). Verilerin istatistiksel analizi ve yorumlarda $p < .05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algıları; cinsiyet, akademik başarı, sosyal bilgiler öğretmenliğini tercih durumu ve atanmaya ilişkin beklenti durumu değişkenleri açısından ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algılarına ilişkin betimsel istatistik tablo 2 de ifade edilmektedir.

Tablo 2: *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Öz Yeterlik İnançlarının Aritmetik Ortalamaları*

Mesleki Öz-Yeterlik	N	\bar{X}	s.s	Min.	Max.
Öğrenci Katılımında Yeterlik	100	6,7863	1,043	4,00	8,88
Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik	100	6,8888	1,03565	4,38	9,00
Sınıf Yönetiminde Yeterlik	100	6,9225	0,98036	4,88	9,00
Toplam	100	6,8658	0,90224	4,71	8,83

Tablo 2 de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri, ölçeğin alt boyutları açısından incelendiğinde; öğrenci katılımında yeterlik algılarının aritmetik ortalamaları \bar{X} =6,78, öğretimsel stratejilerde \bar{X} =6,88 sınıf yönetiminde \bar{X} =6,92 düzeyinde gerçekleştiği gözlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançlarının cinsiyet değişkeni açısından değerlendirilmesine yönelik bulgular ise tablo 3'te ifade edilmektedir.

Tablo 3: *Sosyal Bilgiler 4.Sınıf Öğrencilerinin Öz Yeterliklerine İlişkin Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Analiz Sonuçları*

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Öğrenci Katılımında Yeterlik	Kadın	53	7,0542	0,94166	98	2,823	0,006
	Erkek	47	6,484	1,07832			
Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik	Kadın	53	7,0047	1,11479	98	1,192	0,236
	Erkek	47	6,758	0,93302			
Sınıf Yönetiminde Yeterlik	Kadın	53	7,0377	1,01686	98	1,252	0,214
	Erkek	47	6,7926	0,93115			
Mesleki Öz Yeterlik	Kadın	53	7,0322	0,93021	98	1,987	0,05
	Erkek	47	6,6782	0,84018			

Tablo 3 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının, öğrenci katılımında yeterlik faktöründe cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı gözlenmektedir ($t(98)=2,823$, $p>0,05$). Etki büyüklüğü sonuçlarına göre ($d=0,56$) ise orta düzeyde bir farklılığın gerçekleştiği ifade edilebilir. Bulgudan hareketle kadın öğretmen adaylarının öğrenci katılımında yeterlik algılarının ($\bar{X}=7,05$) erkek öğretmen adaylarına oranla ($\bar{X}=6,48$) daha yüksek düzeyde gerçekleştiği ifade edilebilir.

Öğretmen adaylarının genel mesleki öz yeterlik algıları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın var olduğu görülmektedir ($t(98)=1,987$, $p\leq 0,05$). Hesaplanan etki büyüklüğüne ($d=0,40$) göre gerçekleşen farklılığın düşük düzeyde bir farklılık olduğu ifade edilebilir. Buna göre kadın öğretmen adaylarının genel mesleki öz yeterlik algılarının ($\bar{X}=7,03$), erkek öğretmen adaylarına oranla ($\bar{X}=6,67$) daha yüksek düzeyde gerçekleştiği ifade edilebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin öz yeterlik inançlarının akademik başarıları açısından değerlendirilmesine yönelik bulgular ise Tablo 4'de ifade edilmektedir.

Tablo 4: Mesleki öz yeterlik algılarının mezun olunan akademik not ortalamaları değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçları

	Akademik Not Ortalamaları	N	s	F	p	
Öğrenci Katılımında Yeterlik	Düşük	28	6,7277	0,99131	0,275	0,76
	Orta	71	6,8187	1,07275		
	Yüksek	1	6,125			
	Toplam	100	6,7863	1,043		
Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik	Düşük	28	6,9821	1,039	0,18	0,836
	Orta	71	6,8556	1,04639		
	Yüksek	1	6,625			
	Toplam	100	6,8888	1,03565		
Sınıf Yönetiminde Yeterlik	Düşük	28	6,9777	0,93854	0,919	0,402
	Orta	71	6,919	0,99712		
	Yüksek	1	5,625			
	Toplam	100	6,9225	0,98036		
Mesleki Öz Yeterlik (Genel)	Düşük	28	6,8958	0,7991	0,348	0,707
	Orta	71	6,8644	0,94698		

Yüksek	1	6,125	
Toplam	100	6,8658	0,90224

Mesleki öz yeterlik algılarının akademik not ortalaması değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi testi sonucu öğrenci katılımında yeterlik ($F(2-97)=,275$, $p>0,05$), öğretimsel stratejilerde yeterlik ($F(2-97)=,180$, $p>0,05$), sınıf yönetiminde yeterlik ($F(2-97)=,919$, $p>0,05$) alt boyutlarında ve genel olarak mesleki öz yeterlik boyutunda da ($F(2-97)=,348$, $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançlarının sosyal bilgiler öğretmenliği programını tercih etme durumları açısından değerlendirilmesine yönelik bulgular tablo 5'te ifade edilmiştir.

Tablo 5: Ölçek Boyutlarının Tercih Nedeni Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

	Tercih Durumları	N	Mean	s	t	p
Mesleki öz yeterlik	İsteyerek tercih ettim	38	7,1316	,93624		
	Bilinçsizce tercih ettim	62	6,7030	,84764	2,35	0,02
Öğrenci katılımında yeterlik	İsteyerek tercih ettim	38	7,1086	1,03248		
	Bilinçsizce tercih ettim	62	6,5887	1,00725	2,48	0,01
Öğretimsel stratejilerde yeterlik	İsteyerek tercih ettim	38	7,1217	1,04076		
	Bilinçsizce tercih ettim	62	6,7460	1,01449	1,78	0,07
Sınıf yönetiminde yeterlik	İsteyerek tercih ettim	38	7,1645	,95157		
	Bilinçsizce tercih ettim	62	6,7742	,97558	1,96	0,05

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının öğrenci katılımında yeterlik boyutundaki algıları eğitim fakültesi tercih durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı çıkmıştır ($t(98)=2,48$, $p>0,05$). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalını isteyerek tercih ettiğini ifade eden öğretmen adaylarının öğrenci katılımına yönelik yeterlik algılarının ($\bar{X}=7,10$), bölümü bilinçsizce tercih ettiğini ifade eden öğretmen adaylarının algılarından ($\bar{X}=6,58$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek gerçekleşmiştir. Öğrenci katılımında yeterlik boyutunda elde edilen etki büyüklüğünün $d=0,51$ düzeyinde gerçekleştiği görülmüştür. Bu bulgudan hareketle tercih durumları arasında farklılığın orta düzeyde bir farklılık olduğu değerlendirilebilir.

Sınıf yönetimi yeterlik boyutunda ise öğretmen adaylarının algılarının anabilim dalını isteyerek tercih ettiğini ifade eden öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek gerçekleştiği görülmektedir ($t(98)=1,96$, $p\leq 0,05$). Bu bulgudan hareketle bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının sınıf

yönetimi konusundaki öz yeterlik algılarının, bölümü bilinçsizce tercih eden öğretmen adaylarının algılarından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Bunun yanında bölümü tercih durumlarına göre öğretimsel stratejilerde yeterlik algılarının farklılaşmadığı araştırmadan elde edilen bulgular arasındadır ($t(98)=1,78$, $p\leq 0,05$). Hesaplanan etki büyüklüğü sonucu açısından değerlendirildiğinde ise küçük düzeyde ($d=0,37$) bir farklılığın anabilim dalını isteyerek seçen öğretmen adayları lehine gerçekleştiği gözlenmiştir.

Genel olarak öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algıları anabilim dalını tercih etme durumları açısından değerlendirildiğinde ise gruplar arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu gözlenmektedir ($t(98)=1,78$, $p\leq 0,05$). Öyle ki; bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algılarının ($\bar{X}=7,13$) bilinçsizce tercih eden öğretmenlere ($\bar{X}=6,70$) oranla daha yüksek düzeyde gerçekleştiği gözlenmiştir. Etki büyüklüğü analizi sonucuna göre ise oluşan bu farklılığın ($d=0,49$) orta düzeyde gerçekleşen bir farklılık olduğu ifade edilebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının atanma beklentilerine göre mesleki öz yeterlik algılarının belirlenmesine yönelik bulgulara ise Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Ölçek Boyutlarının Öğretmen Olarak Atanmaya İlişkin Beklenti Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Atanmaya İlişkin Beklenti	N	\bar{X}	S	F	p
Öğrenci Katılımında Yeterlik	Yüksek	18	7,1458	0,92678	2,942	0,058
	Orta	41	6,9085	1,03984		
	Düşük	41	6,5061	1,04506		
Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik	Yüksek	18	7,2222	1,0277	1,439	0,242
	Orta	41	6,9024	1,08919		
	Düşük	41	6,7287	0,97103		
Sınıf Yönetiminde Yeterlik	Yüksek	18	7,2986	0,8425	1,66	0,196
	Orta	41	6,8628	1,03146		
	Düşük	41	6,8171	0,96667		
Mesleki Öz Yeterlik	Yüksek	18	7,2222	0,8398	2,314	0,104
	Orta	41	6,8913	1,00143		
	Düşük	41	6,6839	0,78765		

Öğretmen adaylarının atanma beklentilerine göre öğrenci katılımına yönelik yeterlik algıları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel düzeyde farklılığın olduğu gözlenmiştir ($F(2-97)= 2,942, p \leq 0,05$). Yüksek ihtimalle atanabileceğini düşünen öğretmen adaylarının öğrenci katılımına yönelik yeterlik algılarının atanabilme ihtimalini düşük gören öğretmen adaylarından anlamlı düzeyde yüksek gerçekleştiği ifade edilebilir. Gerçekleştirilen etki büyüklüğü analizi sonucunda ise bu farklılığın ($\eta^2= 0,06$) orta düzeyde gerçekleştiği ifade edilebilir.

Öğretmen adaylarının atanma beklentilerine göre yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) testi sonucunda öğretimsel stratejilerde yeterlik algılarının beklentiler göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmadığı gözlenmiştir. ($F(2-97)= 2,314, p > 0,05$). Diğer bir boyut olan sınıf yönetiminde yeterlik algılarında da istatistiksel olarak farklılığın anlamlı düzeyde gerçekleşmediği görülmektedir ($F(2-97)= 2,314, p > 0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algıları incelendiğinde, sınıf yönetimi öğretimsel stratejiler öz-yeterlik algılarının yüksek olduğu, öğrenci katılımı öz-yeterlik algılarının ise düşük gerçekleştiği görülmüştür. Sınıf yönetimi ve öğretim stratejilerinin öğrenci katılımına göre yüksek ortalamaya sahip olmasındaki sebep bu iki yeterliliğin hizmet öncesi eğitim sürecinde geliştirilmeye daha uygun olması olabilir. Öğretmen adayları sınıf yönetimi ve öğretim stratejileriyle ilgili olarak hizmet öncesi eğitim sürecinde daha fazla kazanım elde etmektedirler. Hatta bu becerilerle ilgili doğrudan derslerin olduğunu görüyoruz; sınıf yönetimi ve öğretim ilke ve yöntemleri. Ancak öğrenci katılımını sağlamak daha çok öğrenciyle birebir karşılaşılan durumlarda geçerlidir. Öğretmenlik uygulaması ve özel öğretim yöntemleri gibi derslerde bu yeterlik belirli oranlarda kazandırılrsa da gerçek ortamdaki öğrenmeler her zaman daha kalıcı olmaktadır. Bu sebeple, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğrenci katılımı konusundaki öz-yeterlik inançları düşük çıkmış olabilir. Bu sonuçla; hizmet öncesi eğitim sürecinde öğretmen adayları için gerçek ortamdaki çalışma sürelerinin artırılmasının önemi büyüktür.

Kadın öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algılarının erkek öğretmen adaylarından daha yüksek gerçekleştiği görülmüştür. Öğrenci katılımı yeterlik algıları açısından da kadın öğretmenlerin algılarının erkek öğretmen adaylarının algılarından daha yüksek gerçekleştiği görülmüştür. Literatür incelendiğinde öz-yeterlik konusunda cinsiyet değişkenine göre farklılığın olmadığı çalışmalar mevcuttur (Gençtürk ve Memiş, 2010; Güvenç, 2011; Gürol, Altunbaş ve Karaaslan, 2011; Kahyaoglu ve Yangın, 2007; Saracaloğlu ve Dinçer, 2009; Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010; Tanrıseven, 2012). Bunun yanında anlamlı farklılıkların olduğu çalışmalar da mevcuttur. Çevik (2011), yapmış olduğu araştırmada müzk öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarını incelemiş ve kadın öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının daha yüksek olduğu

sonucuna ulaşmıştır. Demirtaş, Cömert ve Özer (2011)'in çalışmalarında ise eğitim fakültesindeki tüm öğretmen adaylarının katıldığı bir çalışmada erkek öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna varılmıştır. Aslında özyeterlik algısının cinsiyete göre farklılaştığı çeşitli çalışmaların bulunması bu durumun öğretmen adaylarının inanç durumuna göre değişebildiğini göstermektedir. Öğretmen adaylarının aldığı eğitim, kendilerine güvenleri hatta anne-baba eğitimleri dahi bu durumu değiştirebilir.

Araştırmadan elde edilen ilgi çekici sonuçlardan biri ise akademik not ortalamalarına göre mesleki öz yeterlik algıları açısından herhangi bir farklılığın oluşmamış olmasıdır. Pintrich, (1999)'e göre öz-yeterlik, öğrencilerin öğrenmek ya da akademik bir görevi başarmak için bilişsel yeteneklerine duydukları güven olarak adlandırılır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları için ilk uygulamaların ve deneyimlerin yaşandığı yer eğitim fakülteleridir. Doğal olarak burada alınan derslerin öğretmen adaylarına güven ve mesleği yapabileceklerine ilişkin bir inanç vermesi beklenir. Ancak, bu araştırmadaki katılımcı grup için fakültede alınan derslerin mesleki açıdan bir değişiklik yaratmadığı söylenebilir. Sonucun iki farklı üniversitenin öğrencilerinden elde edilmiş olması, tesadüf olasılığını da azaltmaktadır.

Anabilim Dalını isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algılarının bilinçsizce tercih edenlere oranla daha yüksek düzeyde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bölümü isteyerek tercih edenlerin bilinçsizce tercih edenlere göre öğrenci katılımı ve sınıf yönetimi yeterlik algılarının daha yüksek düzeyde olduğu gözlenmiştir. Özdemir (2008)'in yapmış olduğu çalışmada; kendi istediği branşı seçen ve okuyan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Gerçek ve diğerleri (2006), tarafından yapılan araştırmada da bu mesleği isteyerek tercih ettim seçeneğinde bulunanların öz-yeterlik inançlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Her birey elbette istediği ve sevdiği mesleği yapmaya daha istekli ve inançlıdır. Ancak istemek, bir mesleği yapmak için öz-yeterlik inancına ne kadar etki edebilir? Aslında bu durum öğretmenlik mesleğine olan tutum ile alakalı olabilir. Mesleğe yönelik olumlu tutum, mesleği yapabileceğine yönelik inancı artırabilir. Tercih sırasının tek başına öz-yeterliği etkileyebileceğine ilişkin bir genellemede bulunmak doğru olmayabilir. Nitekim; tercih sırası ile öz-yeterlik inancı arasında anlamlı bir farklılığın olmadığına dair çalışmalar da mevcuttur (Tekerek ve diğerleri, 2012; Morgil ve diğerleri, 2004).

Atanmaya ilişkin beklentilerde ise yüksek beklenti içerisinde olan öğrencilerin öğrenci katılımında yeterlik algılarının da yüksek olduğu görülmektedir. Mesleki anlamda yüksek bir öz-yeterlik inancına sahip olmak, mesleği yapabilmenin yanında, iş bulma ve hayatını devam ettirme gibi konularda da bireyin davranışlarını ve beklentilerini etkileyebilmektedir.

Öneriler

Öğretmen adaylarının öğrenci katılımı faktörüne yönelik öz-yeterlik inançlarının düşük olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda; öğretmen yetiştirme programlarında yer alan ve bu yeterlikleri geliştirmeye yönelik derslerde (sınıf yönetimi, özel öğretim yöntemleri I-II) öğretmen adaylarının uygulama süreçlerine katılımları artırılabilir. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının, akademik başarı ve tercih değişkenlerine bağlı olarak daha geniş örneklemlemlerle araştırılması literatüre katkı sağlayabilir. Öğretmen öz-yeterliğiyle ilgili çalışmalarda farklı sonuçların elde edilmesine ilişkin nitel araştırmalar planlanabilir.

KAYNAKLAR

- Akkoyunlu, B., ve Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 2(3).
- Appleton, K. (1995). Student teachers' confidence to teach science: is more science knowledge necessary to improve self confidence? *International Journal of Science Education*, 17, 357-369.
- Arı, R., ve Saban, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Konya: Mikro Dizgi.
- Balcı, E. (1991). *Öğretmenlerin rolleri*, Eğitim Sosyolojisi, Ankara
- Bandura, Albert (1977), "Self-Efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change," *Psychological Review*, 84, 191–215.
- Butts, D.P., Koballa, Jr. T.R. & Elliot, T.D. (1997) Does participating in an undergraduate elementary science methods course make a difference? *Journal of Elementary Science Education*, 9, 1-17.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*, Ankara: Pegem Akademi,
- Can, A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, Ankara: Pegem Akademi,
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J., & Sarıkaya, H. (2005). Öğretmen özyeterlik ölçeği Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 30(137), 74-81.
- Çevik, B. D. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 145-168.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Ekici, Gülay (2006); "A Study on Vocational High School Teachers' Sense of Self-Efficacy Beliefs," *Eurasian Journal of Educational Research*, 24, 87-96
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Gençtürk, A. ve Memiş, A. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz yeterlik algıları ve iş doyumlarının demografik faktörler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3), 10371054.
- Gerçek, C., Yılmaz, M., Köseoğlu, P. & Soran, H. (2006). Biyoloji eğitimi öğretmen adaylarının biyoloji öğretiminde öz-yeterlik inançları. *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 57-73.

- Goddard, R. D., Hoy, W. K., & Woolfolk-Hoy, A. W. (2004). Collective efficacy beliefs: Theoretical developments, empirical evidence, and future directions. *Educational Researcher*, 33(3), 3-13.
- Green, S.B; Salkind, N.J. (2005). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and Understanding Data(4th edition)*New Jersey:Pearson
- Gülebağlan, C. (2003). Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik algıları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürcan, A. (2005). Bilgisayar öz yeterliği algısı ile bilişsel öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları*, 19, 179-193.
- Gürol, A., Altunbaş, S. ve Karaaslan, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ve epistemolojik inançları üzerine bir çalışma. e-Journal of New World Sciences Academy, *Education Sciences*, 5(3), 1395-1404.
- Güvenç, H. (2011). Öğretmen adayı öğrencilerin mesleki öz yeterlilik algıları ile öğrenci başarısı sorumluluk algıları. e-Journal of New World Sciences Academy *Education Sciences*, 6(2), 1410-1421
- Halil Tekin (2007); “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme”. Yargı Yayınları, Ankara, s.262.
- Hamurcu, H. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimine yönelik öz yeterlik inançları. *Eğitim Araştırmaları*, 24, 112-122.
- Kahyaoğlu, M., ve Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15(1), 73-84.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (15.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, Alim (2007); *Eğitim Psikolojisi*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Klausmeier, H.S., ve Allen, P.S. (1978). *Cognitive development of children and youth a longitudinal study*. New York: Academic Press.
- Morgül, İ., Seçken, N., & Yücel, A. S. (2016). Kimya Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 62-72.
- Özçelik, H., ve Kurt, A. (2007). _ilköğretim öğretmenlerinin bilgisayar öz yeterlilikleri: Balıkesir ili örneği. *İlköğretim Online*, 6(3), 441-451.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlilik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(2), 277-306.
- Palmer, D. (2006). Durability of changes in self-efficacy of preservice primary teachers. *International Journal of Science Education*, 28(6), 655-671.
- Pintrich, P. R. (1999). The role of motivation in promoting and sustaining self-regulated learning. *International Journal of Educational Research*, 31, 459-470.
- Posnanski, T. J. (2002). Professional development programs for elementary science teachers: an analysis of teacher self-efficacy beliefs and a professional development model. *Journal of Science Teacher Education*, 13, 189-220.
- Saracaloğlu A.S. ve Dinçer B. (2009). A study on correlation between self-efficacy and academic motivation of prospective teachers. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 320–325.
- Senemoğlu, Nuray (2007); *Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya*, Gönül Yayıncılık, Ankara.
- Tanrıseven, I. (2012). Examining primary school teachers’ and teacher candidates’ Sense of efficacy. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 47, 1479 – 1484.

- Taşkın, Ş. Ç. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). Öğretmen özyeterlik inanç ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik inançları. Dokuz Eylül Üniversitesi *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27.
- Tavşancıl, E.(2006).*Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekerek, M., Ercan, O., Udum, M. S., & Saman, K. (2012). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlikleri. *Turkish Journal of*, 1(2), 1-12.
- Tschannen-Moran, M., ve Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783–805.
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları Sınıflara ve Başarı Düzeylerine Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz Yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması. *İstanbul Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2(1).
- Üstüner M, Demirtaş H, Cömert M, Özer N (1977), “Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları Secondary School Teachers’ Self-Efficacy Beliefs,” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 17, Haziran 2009, 1-16
- Watters, J.J. & Ginns, I.S. (2000). Developing motivation to teach elementary science: effect of collaborative and authentic learning practices in preservice education. *Journal of Science Teacher Education*, 11, 3001-321
- Yavuz, D. (2009). Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik Algıları ve Üst bilişsel Farkındalıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak: Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yeşilyaprak, Binnur (2007); *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim*, PegemA Yayıncılık, Ankara

SUMMARY

Introduction

Teaching profession has become a job that has not grown older in time; on the contrary, it has gained more importance through time. Although it is considered as a teaching-focused profession, teaching does not only mean *teaching*. A teacher is a good classroom manager, the organizer of intra-classroom activities, a good counselor, and a *spare guardian* for students. In order for a teacher to achieve success, s/he must have a high Self-Efficacy level as well as a good education and training.

The belief and judgment of an individual to cope with different situations and organize required activities to show a good performance that affect the perception on succeeding a job is called as the Self-Efficacy. It has been reported in previous studies that teachers with high feeling of efficacy make more definite decisions in teaching and are more inclined to stay in the teaching profession. For this reason, investigating whether teacher candidates have the required qualifications or not and determining their Self-Efficacy levels are important in terms of providing success in education. For this purpose, the purpose of the study was to investigate the Self-Efficacy beliefs of teacher candidates in teaching profession in terms of some variables.

Method

The Quantitative Research Method was used in the present study. This method aims to define an existing situation as is, and includes the Relational Review Model, which is one of the Review Models in science. The study population consisted of 100 teacher candidates who were studying at the 4th Grade at Erzincan University and Erzurum Atatürk University, Educational Faculty, Primary School Social Studies Teachers Department in 2016-2017 Academic Year. When the demographical data of these students were examined it was observed that 53% of them were women, and 47% were men.

The “Personal Information Form” and the “Teachers’ Sense of Efficacy Scale” were used in the study as data collection tools. The long form of the 9-Point Likert-Type “Teachers’ Sense of Efficacy Scale”, which was developed by Tschannen-Moran and Hoy (2001), and whose translation was performed by Çapa, Çakiroğlu and Sarıkaya (2005), was used to determine the Self-Efficacy levels of the teacher candidates. The data obtained in the study were encoded in accordance with the Statistical Package Program, and the analyses of the data were made with the SPSS 24 Package Program.

Findings

When the findings of the study were analyzed, it was observed that the self-efficacy levels of the teacher candidates varied at a statistically significant level according to the gender variable in the Student Participation Factor. When the general professional self-efficacy levels of the teacher candidates were examined in terms of the gender variable, it was observed that these levels also varied at a statistically significant level. As a result of the One-Way Variance

Analysis test, which was conducted according to the academic grade average values of the professional self-efficacy perceptions, it was determined that there were no statistically significant differences in the Efficacy in Students' Participation Dimension, Efficacy in Teaching Strategies, and in Efficacy in Classroom Management sub-dimensions, and in general, in professional self-efficacy dimension.

When the Self-Efficacy beliefs of the social studies teacher candidates on teaching profession were investigated in terms of preferring the social studies teaching program, it was observed that the perception of the teacher candidates in the efficacy in students' participation dimension was different at a statistically significant level according to their preferences of the educational faculties. As a last item, in the findings on determining the self-efficacy perceptions of the social studies teacher candidates in terms of their being appointed to active duty expectations, it was determined that there was a statistically significant difference between the perceptions of the candidates.

Discussion and Result

When the professional self-efficacy perceptions of the teacher candidates were examined, it was observed that the perceptions of the candidates were high at classroom management and teaching strategies; and the perceptions of the candidates were low at students' participation dimension. The reason for the high average values in the classroom management and teaching strategies when compared with the students' participation values might be due to the fact that these two fields are more inclined to be developed in pre-service educational period. It was also observed in the study that the professional self-efficacy perceptions of women teacher candidates were higher than those of the men teacher candidates. One of the interesting results determined in the study was the finding showing that there were no differences in the professional self-efficacy perceptions according to academic grade averages. It was also concluded in the study that the professional self-efficacy perceptions of the teacher candidates who preferred their department willingly were higher than those who preferred their departments in an unconscious manner.

When the literature was reviewed, it was observed that although there are several studies reporting that self-efficacy perceptions differ according to gender, academic success and preference order at university entrance exams, there are some other studies reporting that there are no significant differences. In this context, the effects of the quality of the education received and the attitudes of the teacher candidates towards their professions on self-efficacy perceptions must be investigated.